

Europska agencija za okoliš

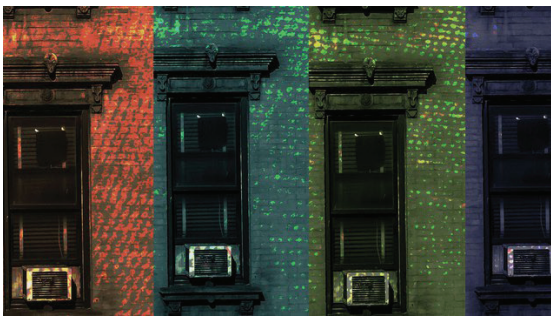

Smanjenje emisije plinova i klimatske promjene

Cilj EU-a o smanjenju emisije F-plinova ostaje na snazi

Izvor: EEA | Vijesti | objavljeno 19. 12. 2018.

Teme: Onečišćenje zraka, instrumenti politike ublažavanja klimatskih promjena

© EEA

Ažurirani podaci iz industrije pokazuju da je cilj Europske unije o postupnom ukidanju uporabe fluoriranih stakleničkih plinova (F-plinova) ostao na snazi i u 2017. (prema najnovijem godišnjem ažuriranju koje je objavila Europska agencija za okoliš-EEA).

U izvješću EEA-a "Fluorirani staklenički plinovi 2018." procjenjuje se napredak postignut u okviru postupnog smanjenja uporabe fluorouglikovodika (HFC) u cijelom EU-u u protekloj godini. Te umjetne kemikalije rabe se u svemu, od hladnjaka, toplinskih pumpi do klima-uređaja. Izvješće također prati napredak prema globalnom postupnom ukidanju HFC-a u skladu s takozvanim amandmanom Kigali* na Montrealski protokol, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2019. Izvješće navodi količinu F-plinova isporučenu industriji i procjenjuje oba fizička iznosa (u tonama) i količinama ponderiranim potencijalom globalnog zatopljenja fluorouglikovodikom, koji se mjeri u CO₂-ekvivalentnim tonama (CO₂e).

F-plinovi uvedeni su tijekom proteklih desetljeća kako bi zamijenili druge kemikalije za koje je utvrđeno da su štetne za ozonski omotač Zemlje. Međutim, F-plinovi doprinose klimatskim promjenama, pa je postupno ukidanje njihove uporabe postalo važan dio opredijeljenosti EU-a u smanjenju emisija stakleničkih plinova. Uredba o F-plinovima ima cilj smanjenje emisija F-plinova u EU-u, u usporedbi s razinama iz 2014., za dvije trećine do 2030. godine.

* Prema Amandmanu Kigali Montrealskog protokola smanjit će se projicirana proizvodnja i potrošnja hidrofluoruglijika (HFC) za više od 80 % u sljedećih 30 godina, a ako se u potpunosti podrži, njegovom se provedbom do kraja ovog stoljeća može izbjeći do 0,4 °C globalnog zatopljenja. Amandman Kigali dosad je ratificiralo 65 od 197 zemalja potpisnica Montrealskog protokola, a prema očekivanju više će ih to učiniti u narednim tjednima. (S.F./Ekovjesnik)

Postupno ukidanje HFC-a u skladu s Uredbom EU-a o F-plinovima

Postupno ukidanje F-plinova u EU-u provodi se kroz sustav godišnjih kvota dodijeljenih proizvođačima i uvoznicima. U 2017. godini plasman HFC-a na razini EU-a već treću godinu zaredom ostao je za 0,4 % ispod ukupne tržišne granice.

Doprinos EU-a globalnom postupnom smanjenju u skladu s Amandmanom Kigali

'Potrošnja' HFC-a u 2017. godini, u smislu definicije Montrealskog protokola, bila je 12 % ispod prvog ograničenja postavljenog za EU za 2019. u skladu s Amandmanom Kigali iz Montrealskog protokola.

Ostale ključne brojke:

- Ponuda (koja odražava stvarnu upotrebu) F-plinova u EU-u porasla je za 3 % mase, ali je ukupni učinak zagrijavanja smanjen za 2 % (CO₂e). To ukazuje na pomak prema plinovima s nižim potencijalom globalnog zagrijavanja. Rashlađivanje i klimatizacija i dalje su ključne primjene.
- Uvoz F-plinova u EU u 2017. godini povećao se za 21 % u odnosu na 2016. godinu ili za 8 % ako se mjeri u CO₂e. To znatno niže povećanje u smislu CO₂e odražava udvostručenje HFC-a s niskim potencijalom globalnog zagrijavanja.
- EEA podaci o emisijama stakleničkih plinova pokazuju da su se emisije F-plina u CO₂e nakon 13 godina kontinuiranog rasta u EU-u smanjile 2015. i 2016.

Povezani sadržaji:

[Interaktivne podatkovne karte, povezane publikacije, EEA staklenički plin – preglednik podataka](#)

Geografska pokrivenost na koju se odnose podatci:

Austrija, Belgija, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska i Velika Britanija.

Vremenska pokrivenost: 2007. – 2017.

Države članice EU-a trebaju više ambicija za postizanje zajedničkog cilja o obnovljivoj energiji

Izvor: EEA | Vijesti | objavljeno 18. 12. 2018. | zadnja izmjena 10. 1. 2019.

Teme: Ublažavanje klimatskih promjena/Instrumenti energetske politike

© Tim Lavs, WaterPIX / EEA

Udio obnovljivih izvora energije u potrošnji energije EU-a udvostručio se od 2005. godine, ali se taj rast posljednjih godina usporio, posebno zbog povećane potrošnje energije i nedostatka napretka u sektoru prometa. Novo izvješće Europske agencije za okoliš (EEA) pokazuje da države članice EU-a trebaju povećati svoje napore u postizanju cilja vezanog uz obnovljivu energiju do 2020. godinu.

EEA izvješće "Obnovljiva energija u Europi – 2018." ukazuje na napredak u uporabi obnovljivih izvora energije u EU-u na temelju službenih podataka za 2016. i preliminarnih procjena EEA za 2017. godinu.

Izvješće pokazuje da se udio obnovljivih izvora energije u konačnoj potrošnji energije u EU-u povećao sa 16,7 % u 2015. na 17,0 % u 2016. te na procijenjenih 17,4 % u 2017. godini. Iako EU ostaje na pravom putu postizanja cilja od 20 % do 2020. godine, nedavno povećanje energije u konačnoj potrošnji u nekim državama članicama usporava tempo rasta udjela obnovljive energije diljem EU-a. Kako bi se postigao cilj do 2030. godine, države članice EU-a moraju zajednički povećati udio obnovljivih izvora energije na najmanje 32 % ukupne bruto potrošnje energije. EEA izvješće pokazuje da trenutačno uporaba obnovljivih izvora energije pojedinih država članica uvelike varira u rasponu od preko 30 % bruto finalne potrošnje energije u Austriji, Danskoj, Finskoj, Latviji i Švedskoj do ispod 9 % u Belgiji, Luksemburgu, Malti i Nizozemskoj.

Ostali ključni nalazi

- U 2017. godini 85 % svih novoinstaliranih energetske kapaciteta u EU-u bilo je obnovljivog podrijetla, s energijom vjetra i solarnim fotonaponskim sustavima, koji čine tri četvrtine novog kapaciteta obnovljive energije. Trećina ukupne potrošnje električne energije u EU-u u 2016. i 2017. godini potječe iz obnovljivih izvora.
- Grijanje i hlađenje i dalje je dominantan tržišni sektor za obnovljive izvore energije u EU-u, s oko 19 % udjela obnovljivih izvora energije u 2016. i 2017. godini. Sektor prometa zaostaje sa samo 7 % udjela obnovljivih izvora energije u istim godinama. Većina obnovljive energije koja se rabi za prijevoz dolazi iz biogoriva. Samo se ona biogoriva koja su certificirana u skladu s kriterijima održivosti prema Direktivi o obnovljivoj energiji mogu uračunati u te ciljeve.
- Prema izvješću, EU je i dalje globalni lider u proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora po stanovniku, ali Kina više ulaže u nove kapacitete. Udio poslova

vezanih uz obnovljivu energiju u odnosu na radnu snagu također napreduje brže u Brazilu i Kini nego u EU-u.

- Sve veća uporaba obnovljivih izvora energije omogućila je EU-u smanjenje potražnje za fosilnim gorivima, a s time su povezane i niže emisije stakleničkih plinova. Prema analizi EEA, ukupna emisija stakleničkih plinova u EU-u bila bi oko 9 % viša u 2016. i 10 % veća u 2017. da rastuća uporaba obnovljivih izvora energije od 2005. nije zamijenila 11 % bruto unutarnje potrošnje fosilnih goriva u EU-u u tom razdoblju.
- Izvješća o obnovljivoj energiji u Europi nadopunjuje godišnja procjena EEA-e o napretku prema klimatskim i energetske ciljevima EU-a u publikaciji: **Trendovi i projekcije u Europi 2018. godine.**

Povezani sadržaji:

Rastuća potrošnja energije usporava napredak EU-a u pogledu obnovljivih izvora energije i ciljeva energetske učinkovitosti

Geografska pokrivenost: ista kao u gornjem članku

Vremenska pokrivenost: 2016. – 2017.

Strože ograničenje emisija za elektrane rezultiralo bi značajnim smanjenjem zagađenja u EU-u

Izvor: EEA | Vijesti | objavljeno: 12. 12. 2018.

Teme: Onečišćenje zraka, industrija, energija

© Pierre Châtel-Innocenti

Države članice Europske unije (EU) imaju priliku postaviti stroža ograničenja za emisije onečišćujućih tvari iz elektrana. Prema novoj analizi Europske agencije za okoliš (EEA) od 12. 12. 2018., postavljanje strogih, ali realnih granica emisija za elektroenergetski sektor moglo bi smanjiti emisije ključnih onečišćujućih tvari za 79 – 91 % do 2030. godine. Ta ograničenja su u skladu s pravom EU-a kojim se uspostavlja fleksibilan raspon zahtjeva, od minimalnih do ambicioznijih ciljeva.

Prema informacijama EEA "Ozelenjivanje energetske prednosti ambiciozne provedbe europske politike zaštite okoliša i klime" razmatraju se potencijalne prednosti ambiciozne provedbe novih mjera u okviru Direktive o industrijskim emisijama u energetske sektoru EU-a. Te nove mjere postavljaju niz ograničenja emisija koje države članice moraju primijeniti u dozvolama za emisije izdanim operatorima elektrana do 2021. godine. Gornje granice predstavljaju minimum koji države članice moraju učiniti, dok su donje granice referentne za ambicioznije ciljeve.

Prema analizi EEA, primjena gornjih granica emisija u novim zahtjevima rezultirala bi do 2030. smanjenjem emisija od 66 % za sumporov dioksid (SO₂), 56 % za čestice i 51 % za dušikove okside (NO_x), u usporedbi s emisijama iz 2016. godine. Međutim,

u istom razdoblju provedba ambicioznijih ciljeva rezultirala bi značajnijim smanjenjem emisija od 91 % za SO₂, 82 % za čestice i 79 % za NO_x.

Dodatno smanjenje emisije NO_x povezano s postizanjem ambicioznije razine provedbe samo za 2030. godinu usporedivo je s emisijama NO_x iz 220 000 modernih dizelskih automobila (uglavnom motori tipa Euro 6) na europskim cestama (uz pretpostavljenu kilometražu od 150 000 km). Prema analizi takozvanih **Najboljih raspoloživih tehnika**, ambicioznija ograničenja su, u većini slučajeva, tehnički i ekonomski ostvariva.

Elektrane koje sagorijevaju fosilna goriva još uvijek proizvode gotovo polovicu električne energije u zemljama EU-28. U tim postrojenjima ljudskim djelatnostima oslobađa se više od polovice ukupnog zagađivača SO₂, 15 % NO_x i 4 % čestica kao i drugih onečišćujućih tvari, kao što je na primjer živa. Emisije SO₂ i prašine iz elektrana od 2004. smanjile su se za više od tri četvrtine, uglavnom zbog propisa o zaštiti okoliša, navodi se u izvješću.

Novi zahtjevi u svezi s emisijama SO₂, NO_x i čestica iz elektrana usvojeni su 2017. godine i sada ih moraju provoditi tijela država članica, za nova postrojenja odmah i najkasnije do 2021. za postojeća postrojenja.

Geografska pokrivenost: ista kao u prethodnim člancima

Vremenska pokrivenost: 2004. – 2030.

Suradnja je ključna za poboljšanje prilagodbe klimatskim promjenama diljem europskih pograničnih regija

Izvor: EEA | Vijesti | objavljeno: 11. 12. 2018.

Teme: **Prilagodba klimatskim promjenama, instrumenti politike, posebne regije**

© Kimon Maritz Unsplash

Europske granične regije i zajednička pomorska područja suočavaju se s povećanim negativnim utjecajima zbog klimatskih promjena, ali zemlje i regije odgovorne za ta područja već poduzimaju aktivnosti na transnacionalnoj razini kako bi se prilagodile tim utjecajima u skladu s objavljenim izvješćem Europske agencije za okoliš (EEA).

Analiza **“Rješavanje problema prilagodbe klimatskim promjenama u transnacionalnim regijama u Europi”** daje aktualno stanje o tome kako europske zemlje i regije zajednički rade na prilagodbi na utjecaje klimatskih promjena u tim zajedničkim regijama, od kojih se neke smatraju klimatskim **“vrućim točkama”** – odnosno područjima najosjetljivijim na promjene.

Analiza je fokusirana na 12 od 15 europskih transnacionalnih regija, uključujući Sjeverno more, sjeverozapadnu Europu, sjevernu periferiju i Arktik, Baltičko more, Dunav, atlantsko područje, alpski prostor, srednju Europu, jadransko-jonsku, balkansku – Mediteran, jugozapadnu Europu i Mediteran. Te regije pokrivaju mnoge zemlje članice EEA u kojima se pitanja zaštite okoliša i kli-

matskih promjena rješavaju putem raznih regionalnih i europskih inicijativa za suradnju, uključujući tzv. **programme transnacionalne suradnje INTERREG V-B**. Klimatske promjene negativno utječu na gospodarstvo, infrastrukturu, ljudsko zdravlje i ekosustave u tim regijama, a mnogi od tih utjecaja su prekogranični.

Neke od tih regija već imaju dugogodišnje međunarodne konvencije koje imaju cilj jačanje suradnje na prekograničnim pitanjima, te su ojačale napore u prilagodbi klimatskim promjenama. Postoje i različite makroregionalne strategije EU-a, od kojih neke uključuju strategije klimatske prilagodbe. Te konvencije i strategije u mnogim slučajevima uključuju napore usmjerene na integriranje prilagodbe u, na primjer, zaštitu i poboljšanje ekosustava ili upravljanje vodama. **Međutim, razina provedbi varira.**

Gradnja i razmjena znanja ključni su za poboljšanje suradnje

Regionalni projekti vezani uz prilagodbu usmjereni su na poboljšanje znanja, uključujući podizanje svijesti, izgradnju kapaciteta i stvaranje mreža za razmjenu informacija. **Međutim, to znanje nije uvijek dobro iskorišteno, navodi se u analizi.** Web-bazirane platforme za prilagodbu, centri znanja i mreže također su aktivni u većini tih transnacionalnih regija.

Europska platforma za klimatske prilagodbe (Climate-Adaptation Platform – Climate-ADAPT) sadrži i pregled informacija o političkim okvirima i inicijativama, uključujući one vezane uz stvaranje i dijeljenje znanja u tim transnacionalnim regijama.

Izvještaji EEA dopunjuju nedavna izvješća o prilagodbi klimatskim promjenama koje je objavila EEA, a uključuju **“Klimatske promjene, utjecaje i ranjivost u Europi 2016.”** i **“Prilagodbu klimatskim promjenama i smanjenje rizika od katastrofa u Europi – jačanje koherentnosti baza znanja, politike i prakse”**, koji naglašavaju hitnost rješavanja utjecaja ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja te novih inovativnih politika i djelovanja koje nacionalne, regionalne i lokalne vlasti već provode.

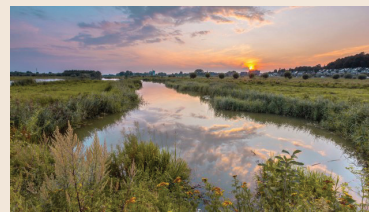
Geografska pokrivenost:

Ista kao u prethodnim člancima s izuzetkom Mađarske.

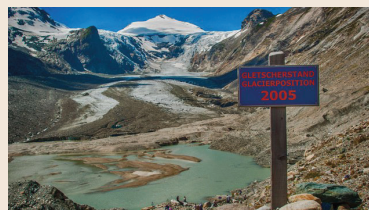
Vremenska pokrivenost: Dinamično.

Povezani sadržaji:

Vijesti i članci, povezane publikacije

Priprema Europe za klimatske promjene: koordinacija je ključna za smanjenje rizika

Klimatske promjene predstavljaju ozbiljnije rizike za ekosustave, ljudsko zdravlje i gospodarstvo u Europi